

Clematis, een fraai boschgezicht, een bijzonder goed geslaagde stengellooze distel en een vruchttwijg van Koraalvlier. Den Haag, tegenwoordig wel het hoofdcentrum voor natuurstudie, komt met mooie en merkwaardige vogelfoto's. De wondermooie Kluut staat genoteerd voor „Hoek van Holland,” maar dat zal wel „De Beer” moeten wezen (dat is trouwens de eigenlijke Hoek van Holland) ons belangrijkste natuurmonument, van internationaal belang. Laat ons hopen, dat dit heerlijke landschap eindelijk eens beschermd zal worden overeenkomstig zijn waarde.

Het grootste gevaar voor het natuurschoon van ons land ligt in het tekort aan belangstelling en kennis. Laat ons er dankbaar voor zijn, dat de medewerkers aan dezen kalender en hun vrienden hun levensvreugde er in vinden, om deze kennis en belangstelling te helpen bevorderen.

JAC. P. TH.

Dr. J. Botke: De Hondsrug. — Groningen, J. B. Wolters, 216 p.p. 77 illustraties en 1 kaart geb. f 2,50.

Dit is het tweede nummer van de Bibliotheek van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging. De leden dier Vereeniging kunnen deze boekjes krijgen tot sterk verminderde prijs. Deel 1 is het Gallenboekje van A. Joman. Deel 3 is ter perse het handelt over de Nederlandsche Land- en Zoetwatermollusken door L. Dorsman Czn. en I. A. J. de Wilde.

Dr. Botke geeft een zeer aantrekkelijke beschrijving van de Hondsrug en behandelt met bijzondere voorliefde de geologie en petrologie van dit beroemde landschap. Daarna krijgen de planten, de dieren en de menschen een beurt en een goede ook — voor zoo'n klein boek.

Ik zou wel willen, dat wij dit aardige boek mochten beschouwen als een voorlooper voor een groot prachtwerk over dien Hondsrug en dan zoo, dat vijftig jaar later de menschen er nog wat aan hebben d.w.z. dat de groote merkwaardigheden van dit landschap duidelijk en waardig behouden mogen blijven. Daar kunnen Staat en Provincie heel wat aan doen — als ze willen.

JAC. P. TH.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Colias edusa. — In aansluiting op de mededeeling van Rinke Tolman, opgenomen in „D. L. N.” aflevering 7 van 1928 kan ik u berichten tot dezelfde ervaring te zijn gekomen voor zoover de gemeente Hardinxveld met naaste omgeving betreft. Reeds gedurende een 15-tal jaren verzamel ik vlinders, maar *Colias edusa* bleek hier onvindbaar, totdat in dezen nazomer dit insect zich bij tientallen vertoonde. Ook *Pyrameis cardui* L., welke ik gedurende de laatste 5 jaren niet had waargenomen bleek in dit schitterend najaar niet te ontbreken. Wat nog bijzonder opviel, was het groote aantal Meekrapvlinders (*Macroglossa stellatarum* L.), dat ook des daags de herfstbloemen bezoekt. Zelfs nog op 7 Oct. j.l. nam ik op herfstasters een viertal gelijktijdig waar. Niet onvermeld mag nog worden gelaten het feit, dat door mij nog op 21 Oct. j.l. een Gehakkelde Aurelia (*Polygonia C album*) werd gevangen, welke soort door mij tot op heden in deze streek niet was waargenomen.

Hardinxveld,

P. H. VAN DEN HOFF.

Alpensalamander. — Daar in het boekje „In sloot en Plas” 1928, nog verzocht wordt om vermelding van vindplaatsen van de Alpensalamander, kan 't U misschien nog interesseeren, dat ik deze dit jaar nog en ook 't vorige jaar, gevonden heb in Helmond. In de vijver van onze kloostertuin komen ze veelvuldig voor. 't Mannetje is van boven overheerschend blauw, staal-blauw en het wijfje, veel dikker en ook groter, diep zee-groen en beide van onderen prachtig oranje. Ik meen me ook stellig te herinneren, dat ze voorkwamen in de vijver van de „Waranda”, maar in onze tuin (de Franciskaner-monniken, waarvan U, zooals U ergens vertelt, uw eerste hazelnoten hebt gekregen) komen ze zeker veel voor.

Misschien acht U 't ook nog van eenige beteekenis, dat in Udenhout de boomkikker

niet zeldzaam is. Ik heb die daar meermalen gevonden. Daar vond ik ook nog de gagel in overvloed, trouwens ook hier in de Vuchtsche hei heb ik ze al veel gezien. Ik zeg dit, omdat U ergens vertelt, dat het U toeschijnt dat deze sterk aan 't verminderen is.

's Hertogenbosch, Cap. Klooster.

BR. DONATUS.

Uit Drente. — Vermoedelijk is er in uw artikel over Drente een kleine naamverwisseling geslopen en moet er voor Loodiep": Loonerdiep gelezen worden, naar het dorpje Loon op een uur gaans van Assen, terwijl het Loodiep stroomt in de nabijheid van Coevorden.

Het landschap aan het Loonerdiep is toch bijzonder mooi. U moest het eens zien in het voorjaar, als de slootkanten versierd zijn met *Primula acaulis* en *Chrysosplenium* en de weiden doorspikkeld met de donkere *Phyteuma spicatum*. Het zou prachtig zijn, als daar een flink stuk in den huidige toestand kon blijven, temeer omdat het op zoo kleinen afstand van Assen ligt. Aan de eene zijde van het Looner Diep ligt die doode rivierarm in uw artikel genoemd, aan de andere zijde die oude weg met zijn afwisseling van geboomte.

Assen, 12 Nov. '25.

R. STAAL.

Ja, natuurlijk heb ik het Looner Diep bedoeld en ik zegen nog het oogenblik, dat de Assenaren ons daarheen hebben gebracht. Het zou mij persoonlijk wel vijfentwintig gulden per jaar waard zijn, wanneer ik er op mocht rekenen, voortdurend zoo'n prachtig stuk natuur binnen een uur gaans van mijn woonplaats te mogen behouden. Ik denk maar altijd — niet aan Georgientje — maar aan de Drie Noordelijke Provinciën. T.

Wenckebach op Texel. — Evenals verleden jaar geeft Wenckebach een tentoonstelling van schilderijen in de Kunstzaal Fetter te Amsterdam. Zooals wel te verwachten was, is er weer heel mooi werk bij over Texel. Texel laat Wenckebach niet los en het is wel bemoedigend om te zien, hoe juist de biologisch en geologisch merkwaardige deelen van het eiland hem het meest hebben geboeid. Even bemoedigend is het om te zien, hoe het kunstminnend publiek een sterke voorkeur toont voor dergelijke onderwerpen. Verleden jaar had hij een groot schilderij van de schorren en slikken achter de Eendracht met een blinkende Waddenzee in het verschiep en dat was meteen verkocht, terwijl de veel aangenamer, en je zoudt denken gangbaarder Boerderij, eerst veel later ging. De poëzie van den opbouw en den afbraak van het eiland zelve wordt blijkbaar door een ontwikkeld publiek gevoeld en begrepen.

Het is natuurlijk een publiek geheim, dat Wenckebach oorspronkelijk naar Texel is gegaan, om materiaal te verzamelen voor de illustratie van het Verkade-album en ik had hem wel eenige onderwerpen opgegeven, maar overigens de tegenover een groot artist eenige behoorlijke houding aangenomen van hem geheel vrij te laten in de keuze van onderwerp en behandeling. Alleen had ik gezegd: zie, dat je zooveel mogelijk van het *heele* eiland te zien krijgt. En toen kwam hij terug met een bundel schetsen van juist alles, wat ik in een tijdperk van veertig jaren had leeren kennen als de grootste schoonheid van ons onvergelykelyk Waddeneiland, als de kern van zijn wezen: het strand en het duin en de heuvelklingen, maar ook de fijne silhouetten van de dorpen, het eenzame hutje in het Kooger veld, de weelde van het hooiland en van de duinvaleien, de verlatenheid van het strand.

Ook nu was ik er niet weinig benieuwd naar, wat hij zou geven en eigenlijk heb ik er mij ten slotte niet eens over verwonderd, dat hij een kapitale schilderij heeft gemaakt van wat tegenwoordig wel het belangrijkste punt is in, wat ik nu maar korthedshalve het leven van het eiland zal noemen, en wel het strand en de duinen tusschen paal 22 en paal 23. Daar verkeert het eiland op het oogenblik in levendigen groei. Vóór den duinrichel, die veertig jaar geleden klaar kwam en toen de Buiten-Mui heeft afgesnoerd, vormt zich thans reeks op reeks van nieuwe duintjes, die al reeds valleien in zich sluiten, waar duizendguldenkruid, zeemelkkruid en kleine russchen zich kunnen vestigen. Die jonge blanke duintjes golven als het ware de zee tegemoet en dit contrast van jong overwinnend duin en dreigende branding, alles onder een hooge wolkenlucht, heeft Wenckebach nu prachtig bewerkt. Wij kennen die duintjes bij paal 23 en weten, dat daar ook een rijk dierenleven heerscht, want bevindt zich daar niet de kolonie van Storm-